

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Gazeta literară

Anul IX, nr. 440

33

Joi 16 august 1962

ORGAN SĂPTĂMÎNAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

8 pagini 50 bani

IN ACEST NUMAR:

MARCEL BRESLAȘU: Bucurie

ION HOREA: Cosmica

PAUL GEORGESCU: Invitație

la patelism

Oglinda

LUI ANDRIAN NIKOLAEV
ȘI PAVEL POPOVICI

M-am uitat în cer, m-am uitat în ocean,
m-am uitat în oglinda neagră, fără temeii,
am văzut peștii abisului, luminiscenți,
învăștiați cu zale și ghimpi,
spumă, meduze gelatinoase, amorse,
spumă lăptoasă de stele,
pădure de stei,
arbori negri, alunecoși,
cu mușcături lichide curgînd de pe crengi,
hăul absurd și străin,
din care pîndeste monstrul adîncului
prezent în mîduva lumii:
leviatan,
negarea proporțiilor,
tăgăduirea echilibrului rațiunii.

Ce neagră și înghețată oglindă!
Ce lume în sine,
unde-armonioasele sensuri
se refractează diforme și sparte,
unde cuvintele noastre
plutesc ca strigoii:
dor, fericire...

Sau chiar un pronume,
un simplu și familiar pronume,
cum ar fi: „Pentru cine?”
are un aer absurd, fantomatic, străin.
Mă uit,
îmi lipesc ochiul, de spaimă rotund,
pe cristallul înghețat, transluceț,
pe oglinda de mercur și venin,
fără temeii, fără fund.

Peste oglinda cea neagră, deodată, un abur,
o respirație...
Respiră un om,
și încă un om.

În oceanul de venin transluceț
ei au pătruns,
capsulați în rațiune umană,
în aliajul ei dur și ductil,
învăluși în mediul cel blînd, respirabil,
în ozonul pădurilor noastre de brad,
avînd lingă ei piinea și apa,
și aparatele de precizie,
și semințe de griu și de fag,
și o busolă din iridiu inatacabil,
o busolă de mare precizie:
leninismu-n acțiune...
Și tot ce au luat cu ei în navele cosmice,
nu numai aparatul cel fin, electronic,
ci toată voința, blîndețea,
necurajatoarea disciplină lăuntrică,
devotamentul pînă la capăt,
totul e menit să măsoare,
să calculeze și să găsească
alcătuirea cea mai propice umanității,
aerul cel mai dulce, mai hrîntor,
pe pămînt și pe Marte,
pe orice satelit sau planetă,
locul cel bun
unde să-și pună perna
de vis și neliniște
adolescentul,
poate-n frunzișul de aur, uscat,
sub clopoțelii de umbră mișcătoare-a făgetului,
(nu uitați, pe nave-a pornit și sămînța!)
poate-n nisipuri de-argint
sub portalul sever al nopții marine;
ei caută locul cel bun
pentru o față de masă,
așternută în iarbă,
pentru stelajul de cărți
și pentru cercul de raie al lămpii;
ei caută locul liniștit și umbros,
pentru patul bătrînilor,
pentru somnul lor scurt,
înterupt de năluci sau prezențe;
ei caută locul cel bun,
unde să taie în sfînci
un mare-amfiteatru,
peste care să facă să lunece,
în noaptea de vară,
deasupra multimei,
înfiorate de frumusețe,
o lună senină și albă.

Prin ochiul de bord
ei s-au văzut
și, respirînd liniștit, și-au spus,
fiecare în parte:
„Totu-i în ordine.
Prietenul meu e aproape...”
Prin întîlnirea rețea nevăzută
a simpatiei și-a coordonatei acțiuni,
ei și-au zîmbit,
ne zîmbesc.

Respirația lor
a trecut ușoară
peste capcana sălbatecă, fără fund,
peste oglinda de gheață, întunecată,
și ea s-a aburit,
s-a aburit ca un ochi omenesc,
știutor de lacrimă și fericire.

Maria BANUȘ

TELEGRAMĂ

TOVARĂȘULUI NIKITA SERGHEEVICI HRUȘCIOV

Prim Secretar al G.C. al P.C.U.S.,

Președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

Lansarea în cosmos a navelor „Vostok-3” și „Vostok-4” pilotate de maiorul Andrian Grigorievici Nikolaev și lt. colonelul Pavel Romanovici Popovici, aterizarea lor aproape simultană după un îndelungat zbor în grup și îndeplinirea în întregime a programului lor de cercetări, constituie o nouă și măreață victorie a științei și tehnicii sovietice, o dovadă grăitoare a superiorității lor.

Ca și zborurile cosmice anterioare, zborul navelor „Vostok-3”

și „Vostok-4”, justifică prețuirea deosebită și admirația tuturor pentru savanții, inginerii și tehnicienii care au desăvîrșit această realizare.

Această epocală împlinire a omului sovietic arată cu cită putere socialismul întinde stăpînire omului asupra naturii în folosul întregii omeniri, al progresului și al păcii.

În numele Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, al Guvernului Republicii Populare

Romîne și al întregului popor român, felicităm din toată inima pe eroicii cosmonauți Andrian Grigorievici Nikolaev și Pavel Romanovici Popovici, precum și pe savanții, inginerii și tehnicienii sovietici care au săvîrșit această glorioasă împlinire.

Slavă Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, organizatorului și conducătorului întregii acestei munci și calde felicitări conducerii sale leniniste în frunte cu Dv. scumpe Nikita Sergheevici Hrușcirov,

GHEORGHE GHEORGHU-DEJ
Prim Secretar al G.C. al P.M.R.
Președintele Consiliului de Stat
al Republicii Populare Romîne

ION GHEORGHE MAURER
Președintele Consiliului de Miniștri al R.P.R.

În cerul omenesc

Întîia oară două inimi bat
Ritmînd în cerul omenesc, profund.
Cu ele ne-au luat, cutremurat,
Șuvoiul de emoții unanime
Prin care lumile de jos răspund.

Sub pulsul prometeic se topesc
Ghejarii vidului de sus, albaștri.
Fluidul cosmic joacă azi firesc
Ca fluviile-n marile cascade
De aștri.

O, zburători vulcani, voi inimi-stea,
În pieptul universului pulsînd!
Peste milenii lîmpede-o să stea
Imaginaea frăției voastre-n cer
Răscumpărînd și mersul răzlejit
Al primilor oameni de pe pămînt!

Ion BRAD

La a 33-a rotație

Comandantul Il. B. la
vîrstă de 33 de ani.

Treizeci și trei de cercuri ai Inscris
În nesfîrșirea lîmpede-abisală
Cum însuși timpul scrie vîrsta ta
Ca-n trunchiul unui uriaș copac
Continuă spirala.

Treizeci și trei de trepte către lună
Ca anii mei, treizeci și trei, sînd
Spre astrul depărtat al Poeziei
Cu aripi de blindaj - oțel și-argint.

Prin mine, însuși tu te vezi de jos,
Bătaia inimii-ți răspunde-n mine
Un cîntec spiralat, armonios.

Treizeci și trei de pulsuri mari, sonore,
Schimbînd anii noștri-n ore.

O, anii zborurilor infinite!

MAI SUS

tableta

Celălăuanul planetei noastre albastre, după ce calculele astronomice o văzuseră printre cifre, verzuie, își trage pălăria pe ochi, călă-n sus și numără de un timp încoace cu degetul Unu! Două! Trei! Patru! Adică: un spulnic, doi spulnici, trei spulnici și așa mai departe... Numai că spulnicii nu mai sînt spulnici: Vostok numărul unu, Vostok numărul doi, numărul patru, Vostok, tot unul după altul.

Cristofor Columb, Magellan, Americo Vespucci, Vasco da Gama, frîji de apele oceanului printru uscaluri, sînt depășii în eroism de cei care au purces către paradisul științelor și constelațiilor neșluite, sovieticii: locotenent-colonel Gagarin, maior Titov, maior Nikolaev, locotenent-colonel Popovici...

De cînd noi ne uităm la Lucașfar, ei umbli și zboară în prejurul planetei albastre, însoții de șoimii vîntului și urmăriți pare-mi-se, și de ochenele profesorilor din Vechiul Testament. Profetii le-am cunoscut acum în expoziția biblică a Muzeului Rath din Geneva, zugrăviți cu pensula pictorului Mark Chagall.

Sfințul Petru le-a fi aruncat, probabil, în cîrlingă, chelle de la poarta mare de intrare...

Deschizătoare de drumuri, pe glob, Uniunea Sovietică și-a inaugurat calea delinivă în înclin.

Cele două corăbii plutesc de cîteva zile, în vastul abstract pe sus, aproape laolaltă, ca două automobile lerastra, care în pe dreapta. Cîtă lumină! Miliarde argintii de lanterne în mi de orizonturi succesive.

Bulevardul Lenin! Bulevardul Lenin, străbate eternitatea!

Tudor ARGHEZI

Geneva, 14 august 1962.

Conflictul etic în schiță și povestire

S-a remarcat în repetate rânduri — sesizîndu-se un fenomen real — că în timpul de investigație al prozatorilor intră, într-o tot mai accentuată măsură, o problematică umană de ordin etic, — ceea ce este, de altfel, foarte firesc — evoluției eroului de tip nou, cu descrierea și explicarea artistică a etapelor parcurs, a contradicțiilor depășite, pînă la stadiul superior al realizării sale ca un om comunist. Același proces reprezintă și pentru speciile epice scurte o bogată sursă de inspirație. Un moment de răscurce, o descoperire importantă, un episod semnificativ, descris cu inteligență și finețe, pot sugera unul sau altul din aspectele caracteristice ale acestei opere de transformare morală care se desfășoară în socialism. Așa-numitul „gen scurt”, permițînd — în cadrul riguroase, desigur — o mai mare mobilitate a unghiurilor de vedere scriitoricești și, totodată, cum adeseori s-a arătat, o mai operativă reflectare a realității, a fost ilustrat, în ultima vreme, în deosebi în direcția surperării unor fenomene etice. Mi se pare demă de rețut și îmbucurător faptul că, în jurul unor schițe și povestiri axate pe o astfel de tematică, se poartă, cu un interes viu, discuții care adeseori depășesc, prin implicațiile lor, problemele strict literare, realizîndu-se astfel un interes important al conștientului cu viața, al verificării caracterului reprezentativ al operei literare. Intr-un fel sau altul, aceste discuții au reliefat — cu toate deosebiri de puncte de vedere în ordinea estetică — necesitatea unor conflicte puternice, autentice, în starea să confere dezbaterii pe plan artistică care acuitate proprie înfruntărilor care au loc în conștiința contemporanilor. Căci noul învinge vechiul nu în virtutea unor legi mecanice, stereotipe, ci într-o luptă, adeseori patetică, în care se angajează mari energii umane, într-o luptă diversă și multipilă, încordată și subtilă, trăită cu intensitate: de aici frumusețea gravă, măreția victoriei socialismului în conștiințe.

festind un interes real față de unii versuri sufletești ai muncitorilor de azi, încercînd să contureze personaje cu un profil moral superior, tineri comunisti plini de forță, de o voinție robustă, de o exemplară întranșabilitate față de ceea ce e vechi, perimat, dar moare încă, autorul — și aici mă asociez majorității criticilor care au scris despre „Vîntu de seară” — a dat unul din cele mai bune volume ale sale de pînă acum. Sînt notate, în multe din schițele cuprinse în această carte, reacții și trăsături psihologice adevărate, sint creațiile convingătoare portrete de tineri comunisti — brigadieri pe șantieretele socialiste, șefi de echipă în mari întreprinderi industriale etc. Apoi, N. Tic dovedește îndemnare în conducerea narațiunii, are un stil firesc și lîmpede, agreabil, și o știință deloc negliabilă a etocului acestei atmosfere de entuziasm juvenil, febrilitate și cuceritoare năvalitate pe care o degajă adolescența (cel mai mult eroi ai scriitorului au între 18 și 20 de ani). Dacă în judecata de ansamblu asupra volumului critica a formulat aprecieri pozitive, realizînd un consens, poate mira lipsa acestuia în analiza schițelor luate separat. Cu S. Cîrghăreanu și S. Damian (în cronicile din „Gazeta literară” și „Știința tineretului”) s-au arătat entuziasmași de schița „Multe baloane colorate”, în timp ce Paul Georgescu (în cronică din „România liberă”) a exprimat severe rezerve asupra ei. I. Lungu (în cronică din „Tribuna”) nici n-o amintește. Despre schița „Vîntu de seară” O. S. Cîrghăreanu scrie: „Povestirea denunță cu fine intuiții „ostioevskiana o formă de hipertrofie a egoismului de dragoste” iar S. Damian, — în articolul „Unghiul de vedere al scriitorului” („Gazeta literară”), — consideră bucata ca deficiară, făcîndu-i o minuțioasă analiză demonstrativă în acest sens. O altitudine deschisă critică față de schiță adoptă și I. Lungu, care, în schimb, consideră izbitoare „Casa cu numărul 32”. Despre aceasta din urmă O. S. Cîrghăreanu afirmă: „Aici, reacțiile eroului sînt strigătoare de fals (...). De altfel, întîmplarea, posibilă, se desfășoară pe o tramă de reacții sufletești neveridice și se prăbușește în grotesc... Cu foarte rare excepții (cred că una sau două) judecățile analitice concrete sînt împărțite, contradictorii. În principiu, o asemenea diversitate de opinii e firească, n-are nimic paradoxal. Ceea ce surprinde în cazul de față e altceva: faptul că rezervele critice formulate sînt, în general, circumscrise la unele sau altele din schițele cuprinse în volumul lui N. Tic și nu se încearcă o situare a lor în raport cu viziunea scriitorului. (În cele ce urmează voi exprima unele opinii care diferă intru cîteva de cele apărute pînă acum în „Gazeta literară”, socotind o asemenea confruntare).

Matei CALINESCU

(Continuare în pag. 6)

Cuvintul cititorilor

Într-o serie de articole publicate în cadrul discuției inițiate de „Scinteia” — discuție continuată apoi în paginile revistelor literare — s-a reactualizat problema necesității culturii limbii literare. Într-unul din aceste articole (vezi „Scinteia” Nr. 542) se sublinia, pe bună dreptate, rolul pe care îl are școala în formarea unor oameni instruiți care să stăpânească bine limba literară și să contribuie la dezvoltarea ei. Nu poate fi negat faptul că unele din greșelile de limbă constatate în scrierile și vorbirea actuală se datorează în mare parte și modului defectuos în care unele cadre didactice de specialitate s-au ocupat de formarea elevilor lor. Este necesar deci ca școala să acorde o mai mare atenție problemelor de cultivare a limbii literare, să vegheze la dezvoltarea ei sănătoasă. Nu e deajuns însă numai atât. Pentru ca școala să poată realiza cu succes această sarcină, este nevoie și de sprijinul altor instituții de cultură din țară, precum presa, Radiodifuziunea etc. Un sprijin deosebit în această direcție așteaptă cadrele didactice din învățământul elementar și mediu și din partea revistelor de specialitate.

În rîndurile de față aș vrea să mă refer în această ordine de idei la revista „Limba română” editată de Institutul de lingvistică din București. În această revistă, în primul an de apariție, se trau probleme de metodică predării limbilor și probleme de cultivare a limbii care interesau nu numai cadrele didactice, dar și mase mai largi de cititori dornici de a-și completa cunoștințele de limbă prin articole accesibile. În ultimii ani revista „Limba română” accedea însă o altă cale mai redusă problemelor stringente ale limbii contemporane. Dacă vom urmări numai cele șase numere apărute în cursul anului 1961 și primele trei numere pe 1962 vom constata că problemele limbii literare ocupă un spațiu restrâns. În afara articolelor semnate de acad. Iorgu Iordan și de răspunsurile la ancheta organizată în legătură cu problema cultivării limbii (în primele trei numere pe 1961), nu mai întâlnim însemnări care să se ocupe de aceste probleme. (Excepție face ultimul număr pe 1962, în care sînt incluse în sumar patru studii de limbă literară...) Ultimele trei numere ale revistei din anul trecut, tratează, după părerea mea, probleme de prea strictă specialitate teoretică — unele inaccesibile pentru marea masă a cititorilor revistei. Cred că redacția n-ar trebui totuși să uite că majoritatea cititorilor o formează cadrele didactice din școala medie. Inițial revista își propusese doar, ca una din sarcinile principale, aceea de a ajuta cadrele didactice din învățământul elementar și mediu să se orienteze în problemele practice ale predării limbii române.

Un alt aspect pe care îl socotesc deficitar în activitatea revistei este faptul că nu acordă o atenție prea susținută cercetării problemelor de limbă pe care le ridică literatura actuală. N-am întâlnit pînă acum nici un studiu referitor la „limba scriitorilor contemporani”. În schimb, în revista se discută despre: „Ultima formă a nuvelei „Cezara” (nr. 5/1961), despre „Pronumele relative în Cazanul lui Varlaam” (nr. 3/1961) ș.a. Un caracter mai actual, are un articol din nr. 6/1961 care se ocupă de limba textelor de muzică ușoară și, de asemenea, cel despre problema neologismelor în textele actuale („Neologism și... neologisme”) publicat de acad. Iorgu Iordan, în nr. 3/1962.

Revista „Limba română” a promis de cîndva că va publica articole critice despre limba manualelor școlare. Promisiunea a rămas nelămurită. În cele șase numere ale revistei pe 1961 întâlnim doar un singur articol — semnat de Gh. Bulgăr — despre unele probleme ale limbii literare în manualul de literatură română de clasa X-a (nr. 2/1961).

Aș sugera revistei „Limba română” publicarea unor articole care să discute despre aspectele complexe ale predării gramaticii în școli și, de asemenea, reluarea rubricii „Răspuns cititorilor” — existentă în primul an de apariție a revistei. Nu am urmărit pînă acum această secțiune și costisim valoarea științifică, socială teoretică și unor materiale publicate în revista „Limba română”. Este vorba însă de fapt: că această revistă ar trebui să răspundă într-o mai mare măsură și problemelor practice ale predării limbii române în școli, cum și celor ridicate de limba literară folosită în operele scriitorilor contemporani. Ar fi necesar, credem, ca revista să se preocupe de aspecte legate de cultivarea limbii române în școli, de metodică predării ei, de cercetarea limbii și stilului scriitorilor contemporani.

Simion BĂRBULESCU
(prof. Școala medie-Bușteni)

DUMITRU CORBEA: Poezii

Antologia versurilor lui Dumitru Corbea, apărută în colecția „Cele mai frumoase poezii”, pune în lumină drumul parcurs de poet din momentul debutului său literar și pînă în prezent.

Încă din perioada începuturilor lirice Dumitru Corbea scrie o poezie a răzvrătirii îndreptată împotriva asuprii, împotriva stării tîrzie la care era condamnat în trecut țărănimea. Primele sale volume de versuri Singe de țărani și Nu sînt cîntăreți de stele, se situează pe aceste linii directoriale. Recunoscut cu ușurință în chipul lui George Bejan — țărănul din tinuturile de nord ale țării, înrăit cu vînturile „din spre pusta rusă”, țărăn care nu vrea să lîină seama de autoritatea niciunui stăpîn ce-i fură „murea și holda” și în sufletul căruia sălășluiește dreptă

Prima dintre aceste plachete este alcătuită dintr-o suită de poezii în care autorul ne înfățișează activitatea unui erou exemplar, pe nume Sfredelus, în al cărui comportament cititorul trebuie să descopere un model de conduită și personalitate. Mo-

DOUA CĂRȚI PENTRU COPII DEMOSTENE BOTEZ: Sfredelus TIBERIU UTAN: Ciopirțila

mente sau situațiile înfățișate n-l arată pe Sfredelus ca pe un copil întreprinzător și isteț. El o ajută pe bunica sa să care lemnele pentru foc, după ce mai înainte, tot el, le tăiașe și le adusesse din pădure sau, altădată, repară piciorul rupt al unui „scăunel de păpușă”. Activitatea lui, se

anarhică și solitară: „Cînd un poet neputincios îmi sta în mîni, / Il suduim de cruci, biserică, dumneză, / Căci nu puteam să înțeleg nimica / Din „linguiri”, din „lună”, „stele” și „jemei”. Rupeam cu ciudă filele din carte / și le-aruncam căcîndu-le-n piciorare. / Strigam: Grămada de nemernici! / Fărnici! Mincinoși cîntăreți de ogoare!...” („Cîntec epocal”), sau: „Nu-mi pasă de nimic, de nimeni, / Sînt însetat după dreptate. / De-o fi ca să rămîn chiar singur, / La poarta nimănu-n-o-i bate”. („Răzvrătire”).

Personalitatea poetului se dezvoltă continuu. Dumitru Corbea nu rămîne

doar la simpla constatare înduretată a situației țărănului exploatat, care muncește din greu „de parcă ar fi o vită de pripas” și care „nu știe cu cine să se bată”. Poetul începe să exprime în versurile sale încrederea maselor într-un viitor luminos „în victoria luptei proletariatului condus de partid. „Din fucul inimii și cîntecul l-am scos, / Pe care-am vrut să-l țes cit mai frumos, / Am pus în el să cînte vîntul, / Și ducă para lui pe tot pămîntul / Și crezî comunist pe care îl vestesc / Din micul meu cătun unde trăiesc” („Din micul meu cătun”).

După Eliberare, poezia lui Dumitru Corbea devine mai cuprinzătoare și mai senină. Poetul cîntă acum bucuria de a trăi și de a elădi o lume nouă, muncă pasnică și creatoare a constructorilor socialismului în patria noastră. Un loc

deosebit ocupă în poezia de acum te-mele și procedeele de inspirație folclorică. Poemele din ciclul Amii lîneri de leze asemănătoare baladelor populare: „Doitana”, „Grea închisoare”, / Fără o rază de soare, / Fără bucați de stînci zidită, / Clădită și-nprejmuită / Fără iarbă în grădina, / Fără nici o rădăcină / Care să scoată-n lumină / Murgurii de pe tulpina!” („Doitana”).

Acastă antologie, ca și folosim concluzia lui Valeriu Rîpeanu din Prefață, prilejuește cititorului „reîntîlnirea cu versurile unor scriitori care a pășit în literatură ca rapsod al celor mulți, sporind cu fiecare creație a sa tezaurul de valori al culturii noastre”.

Fănică N. GHEORGHE

ghetele pe dos, care nu știe să stea la masă, care plînge, etc.

Caracterul educativ al plachetii lui Demostene Botez reiese din prezentați

intîmplărilor din viața lui Sfredelus. A doua plachetă de versuri este, în alcătuirea ei, mai diversă. Tematica poeziilor are însă același caracter educativ. Tiberiu Utan scrie aici, pentru micul său cititor, despre hărnicia unei albine (v. Cîntec cu lumină) sau, cu umor, despre un pisoi „zurbagiu” care pînă la urmă se înfălcăște, fără scăpare, în alia ghemelelor cu care se juca, situație din care, desigur vom desprinde și cuvînta morală (v. Motocel).

Intenția de a învăța deprinderile rele ale unor copii se concretizează

în poeziile „Viteazul”, și „Ciopirțila”. Spre deosebire de Sfredelus al lui Demostene Botez, Ciopirțila, băiatul din poezia cu același nume de Tiberiu Utan, este „meșter” în a strica, a sparge, a ciopirți”. Arătînd cum eroul suferă pînă la urmă consecințele relelor sale apucături, cartea îndepărtă ca și Sfredelus, o funcție pedagogică. Fîndcă — ne arată autorul — într-o bună zi obiectele ciopirțite erau gata să se răzbuie silindul pe micul erou să se corijeze.

Scrie cu simplitate, accesibile copiilor de vîrstă prescolară cîrora li se adresează, concepute atractiv cele două plachete își îndeplinesc cu succes menirea educativă pe care și-au propus-o.

D. CESERANU

ZIUA PRESEI ROMÂNE

Se împlinesc treizeci și unu de ani de cînd, în condițiile grele ale ilegalității, apărea primul număr al ziarului „Scinteia”, organ central al Partidului Comunist Român. Vreme de trei decenii „Scinteia”, și călăuză de ea întreaga presă de partid, a militat cu fermitate pentru realizarea celor mai înalte idealuri ale epocii, idealurile socialismului și comunismului, într-o perioadă istorică în care au avut loc evenimente politice și sociale de o crucială importanță în viața poporului nostru.

În anii marilor bătălii de clasă presa comunistă de la noi și-a adus o importantă contribuție la ridicarea și mobilizarea maselor muncitoare în lupta împotriva oligarhiei burgheze-moscovite, a autorităților represive ale statului burghez, împotriva fasciștilor țării, împotriva războaielor. Pregătirea muncitorilor ideii de marxism-leninism, combaterea ideologiei contra-revoluționare, a propagandei și militarismului s-au făcut în acești ani negri datorită presei de partid și numeretelor publicatei democratice aliate sub îndrumarea sa directă.

Eliberarea țării, în urma actului istoric de la 23 August 1944, aduce presei revoluționare perspective largi, îi dă posibilitatea să se adreseze deschis maselor, întru-guiul popor. Cele mai importante succese ale muncii de construcție, împlinirile nenumerate în domeniul revoluției culturale au stat permanent în atenția publicațiilor noastre, a presei cotidiene, revistelor literare și de cultură. Numeroasele forme ale activității ziaristice — articole, reportaje, intervenții în problemele concrete ale producției, semnalări ale faptelor de muncă — constituie o elocventă cronică a epocii socialismului.

În zilele noastre, călăuzită zi de zi de partid, presa noastră a adus o contribuție însemnată la lupta pentru înlăturarea puterii populare, pentru mobilizarea energiilor creatoare ale poporului în opera de construcție a noii conștinții. Presa noastră — cu adevărat liberă și populară, beneficiind de toate condițiile pentru înlăturarea completă a libertății cuvîntului — se deosebește radical de presa burgheză, anti-populară și coruptă, aservită reacțiunii. Căștigîndu-și încrederea și preluarea maselor

de cititori, presa noastră și-a îmbogățit conținutul conținutul de idei, competența și eficiența. Reterîndu-se la sarcinile presei în actuala etapă de desăvîrșire a construcției socialiste, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej arăta la cel de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român: „Propaganda și agitația, presa și radioul trebuie să-și concentreze eforturile pentru ca prevederile planului de 6 ani, altele cele generale cît și cele privind fiecare ramură și fiecare colectiv, să devină temeinic cunoscute de oamenii muncii, să mobilizeze cele mai largi mase la îndeplinirea sarcinilor economice; ele trebuie să militeze pentru extinderea a tot ce este înaintat și valoros în experiența participanților la întrecerea socială și a unităților frontase, să combată rutina și îndolența, care împiedică răspîndirea noului”.

Presă literară din țara noastră — publicațiile de cultură în care își spun cuvîntul oamenii de artă, scriitorii — este parte integrantă a presei de partid. Numeroasele articole de orientare ideologică, dar și de analiză a creației literare și artistice, apărute în paginile presei și, în special, ale „Scintei” au adus o îndrumare ferită, îndemîndu-i pe scriitorii să se apropie de viața nouă a oamenilor muncii, să o cunoască în toată amploarea și frumusețea ei.

Urînd prețioasele îndemnuri cuprinse în Cuvîntarea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej la Conferința pe țară a scriitorilor, „Gazeta literară” ca și celelalte reviste ale Uniunii Scriitorilor, și-au sporit eforturile în vederea promovării noului, militînd pentru o literatură care să corespundă înaltelei exigențe ale partidului și poporului, combatînd cuplura de realitate, încercările de a cultiva o literatură minoră, depărtată de ciocolul vieții contemporane. Ziua presei române este și pentru publicațiile literare încă un prilej de a examina modul în care și-au îndeplinit sarcinile ce le reveneau și de a păși mai departe, cu fermitate și consecvență, pe drumul indicat de partid.

GAZETA LITERARĂ

Dimineața în țara tulinicelor
Foto: SANDU MENDREA

Cronica literară REMIUS LUCA „Poveste de dragoste”

Începe foarte promițător această nouă carte a lui Remius Luca, roman al lăzii și problemelor muncitorești cu care scriitorul se dovedise familiarizat încă din lucrări anterioare. Acțiunea are un punct de pornire care stîmtește interesul. Asistăm, într-o uzină, la o sedință a organizației U.T.M., cu un caracter mai puțin obișnuit; tinerii au invitat în mijlocul lor un vechi activist de partid, pe bătrînul Gheorghe Vidrăsan, rugîndu-l să le vorbească despre principii, etici comuniste, despre educație. Obiectivul urmărit este acela de a influența asupra comportării unuia dintre ei, om cu o mentalitate învechită, care are despre dragoste, cum spune un personaj, „o concepție de futur”. Lăudînd cuvîntul, Vidrăsan are, dintr-o dată, sentimentul că frazele pe care se pregătise încă dinainte să le rostască nu vor avea ecoul scontat și atunci ia, pe loc, hotărîrea să povestească în schimb cîteva amintiri legate de propria sa tinerețe. Dar o amintire cheamă altele și, stimulat de atenția încordată cu care este ascultat, ajunge să refacă în fața adunării cursul întregii sale existențe. Viața acestui om, povestită de el însuși, formează subiectul cărții lui Remius Luca.

A raporta biografia unui revoluționar, a unui veteran al eroicelor lupte ale muncitorilor din perioada de dinainte de eliberare la viața și preocupările generației tinere de astăzi, este o idee extrem de prețioasă și ar fi fost firesc ca ea să constituie tema centrală a romanului. Chiar de la primele momente biografice evocate de Vidrăsan cititorul se simte chemat să urmărească modul în care cartea va reuși să pună în lumină continuitatea idealului revoluționar, felul cum eroul-povestitor transmite o experiență în stare să sugereze un răspuns la probleme de viață pe care le poartă tinerii și astăzi.

Într-unul din capitolele personajului o întreprinde o misiune de mare însemnătate socială, de luptă împotriva împotrivirii exploatații în care Vidrăsan se angajează cu fermitate. Într-o perioadă anilor 1909-1910. Organizator al

grevelor muncitorești, participă cu arma în mîni la apărarea revoluției maghiare din 1919, activist în ilegalitate al partidului comunist, cunoscing șomajului, personișele și, apoi, anii lungi de temniță. Gheorghe Vidrăsan apare, în carte, ca un om cu o conștiință înaltă. Ceea ce trebuie să rețină așa dar cei care îl ascultă confesiunea este adevărul că tot ce a dat forță caracterului său, tot ce i-a înfățișat pasiunea revoluționară, demnitatea umană, izvorăște din neclintita sa încredere în idealul comunismului. Sentimentele intime, al dragostei, al prieteniei, al afecțiunii familiale concordează și ele cu pasiunea majoră a vieții sale, aceea a luptei pentru eliberarea socială. În aceasta constă sensul educativ, „moralizator” pe care îl are, pentru cei care l-au invitat în mijlocul lor, povestea vieții lui Vidrăsan.

Cum sînt receptate aceste înalte semnificații, ce erou au ele în conștiința generației tinere care nu ne permite însă să afirmăm și de aici nemulțumirea cititorului, căruia Remius Luca îi promite să abordeze o foarte interesantă temă fără a o duce însă la capăt. Fără să fi fost ca factorul care declanșase, în fond, întreaga acțiune a cărții (Vidrăsan ajunge să-și rememoreze trecutul solicitat de o problemă a actualității) să stea mereu în atenția scriitorului ceea ce în carte nu se înfățișează — ce schitează un cadru de viață contemporan — pentru unii urme în care tinerii se preocupă de dezbateră uzur chestionînd „dragostea” unde există o puternică opinie a colectivității — scriitorul reușește aproape total povestea care face legătura între trecut și actualitate, limitîndu-se a înfățișa, într-o succesiune cronologică, etapele vieții lui Gheorghe Vidrăsan. Observația o facea desigur și Ștefan Iosifescu într-un articol despre viața unui romanului publicată în Viața românească. Este adevărat că o conștință a unor acțiuni înfățișate în epoci diferite ar fi indicat scriitorului probleme mai grele de soluționat, într-un cerut o elaborare mai profundă, dar, se știe, noble înfățișări nu se demerită pe căi umbrite. Ar fi fost necesară, dacă scriitorul

s-ar fi hotărît să o facă, o anumită ierarhizare a faptelor evocate, o subliniere mult mai puternică a acelor aspecte din trecut care aduc un răspuns direct problemelor actuale. Un accent mai apăsător ar fi fost firesc să cadă și asupra semnificațiilor „povestii de dragoste” a lui Vidrăsan ca fiind de fapt, punctul de la care acțiunea pornește. Dacă ar fi procedat astfel, modul în care scriitorul realizează acum legătura cu prezentul, (prin întreruperi din loc în loc ale expunerii lui Vidrăsan) nu ar mai fi parut atât de artificial. (Sintem, de fiecare dată, anunțați că Vidrăsan se oprește și privește în sală cu teama ca ascultătorii săi să nu se plictisească. Observînd că este urmărit și pasivul el rîc înfățișarea aproape totdeauna cu aceeași constatare: „Sînt tineri bun!”, îi interesează totul.”)

Desigur, la aceste obiecții ale noastre Remius Luca ar putea răspunde că în intenția sa nu a stat să realizeze oca raportare a trecutului de luptă la realitățile prezente ci numai să înfățișeze cititorului, pornind de la un pre-text dat, anunțați că Vidrăsan se oprește și privește în sală cu teama ca ascultătorii săi să nu se plictisească. Observînd că este urmărit și pasivul el rîc înfățișarea aproape totdeauna cu aceeași constatare: „Sînt tineri bun!”, îi interesează totul.”

(și mai ușor de realizat totodată) pe care pînă la urmă a prezentat-o.

Asemenea ezitări nu au rămas fără consecințe în planul compozițional și, de asemenea, în cel al tipologiei romanului. Pe măsură ce înaintăm în acțiune, scriitorul abandonează ideea confruntării trecut-prezent, simțindu-se în schimb îndemnat să aducă o imagine cît mai bogată a epocii descrise, a luptelor purtate de-a lungul mai multor decenii de clasă muncitoare din Ardeal.

Demeritățile vieții lui Gheorghe Vidrăsan sînt, cum arătăm, intim legate de lupta clasei muncitoare ardelenice de activitatea comunistă în anii ilegalității. Aspecte importante ale acestei lupte, cum ar fi conducerea de către partid a grevelor și manifestațiilor muncitorești, demascarea acelor elemente social-democrate care pacitau cu burghezia, mobilizarea maselor celor mai largi la acțiuni organizate împotriva exploatații și, în fine, elaborarea tacticii partidului în diferitele etape stau în atenția cărții lui Remius Luca. Trebuie însă făcută precizarea că unora asemenea aspecte primesc o tratare dintr-un punct de vedere oarecum exterior.

Fără să eroul povestitor nu avea decât un timp de observație restrîns, în mod fatal, la propria să participe la evenimentele. Și atunci, spre a lărgi cadrul acțiunii, scriitorul ajunge la un moment dat să înlocuiască povestirea la persoana I-a cu propria sa intervenție în relațiile. Asemenea un caracter jurnalistic, de prezentare în termeni prea generali, distonind cu totul de confesiunea al eroului cărții ale cărui acțiuni autorul încearcă să le comenteze „din afară”. Rolul lui Vidrăsan în evenimentele din 1929 de la Bradu, un orașel forestier de pe valea superioară a Mureșului a fost mult mai important decît s-ar putea înțelege din relatarea lui zăgăzită. După care urmează un șir de explicații, mai mult de ordin sociologic, asupra împrejurărilor în care au avut loc mișcările greviste, explicații menite să completeze expunerea lui Vidrăsan. Cum spunem însă aceste pasaje au caracter destul de eterogen, căzînd corp comun cu restul povestirii.

Ceea ce constituie o certă izbîndă a autorului în această carte este modul în care capătă un bogat relief portretul lui Gheorghe Vidrăsan. Relatarea sa, atât de nuanțată în tonalități, cînd ghidată de emoția luptelor evocate, cînd umbrată de nostalgia unor vechi amintiri, cînd înrădită, energică, mîlnoasă cînd, cînd domolită, lirică, relatarea aceasta

care nu urmează un plan anumit ci mai mult fluxul amintirilor, construiește chipul unui om viu ale cărui trăsături rămîn fixate în memorie. Este chipul unui revoluționar, al unui om care și-a subsumat toate laturile existenței unui ideal de luptă și a cărui personalitate se formează și crește în cadrul și datorită acestei lupte. Este vizibilă în conturarea acestui om care nu obsește să repete, ori de cite ori este vorba de contribuția sa în activitatea revoluționară că s-a comportat la fel ca oricare dintre tovarășii săi. Intenția scriitorului de a aduce o replică eroismului spectaculos, grandilovent. Impresionează puternic sentiment al demnității care îl caracterizează pe Vidrăsan și totodată simplitatea și căldura sa profund omenească. Personalitatea sa, deosebit de pregnantă, ajunge să corespundă prezența celorlalte personaje ale cărții. Este adevărat că apar pe parcurs o serie întreagă de oameni cu care eroul central intră în relație, tovarășii săi de muncă, de detențiune, membrii familiei sale — dar scriitorul le conferă doar rolul de a forma un fundal pe care Gheorghe Vidrăsan evoluează. Chiar Lina, tovarășa sa de viață, într-un anume fel, eroina povestii de dragoste, se retrage cu extremă discreție în umbra lui Vidrăsan. De altfel scriitorul care s-a concentrat în mod deosebit asupra figurii acestuia a conferit Linei o existență mai mult simbolică. Convorbirile care au loc între soți, chiar și cele din momentele dramatice și atât de frecvente ale despărțirilor au o anumă generalitate cînd nu sînt direct banale: „Ce-l Lina? — Nimic. — Ești supărată. — Nu. Nu-s supărată. Cînd te-nțori? — Pînămine. Ea nu-mi se uita drept în ochi și suridea. — Iar o să-mi fie dor”.

De o apreciere favorabilă trebuie să beneficieze modalitatea de a povesti a lui Remius Luca, asurterita și naturala relațiilor. Întinsul monolog al lui Gheorghe Vidrăsan are autenticitate, captivînd adevăr prin sinceritatea și firescul mărturisirii. Este, desigur, un punct cîștigat în evoluția acestui prozator faptul că stăpînește acum o artă echilibrată a mijloacelor de expresie, o sobrietate a stilului, cam prea înflorit în povestirile sale mai vechi.

Consemnăm aceste calități încontestabile ale scrierii lui Remius Luca nu înăntă a exprima încă odată regretul pentru ceea ce a rămas insuficient valorificat în „Poveste de dragoste”.

G. DIMISIANU

BUCURIE

La coborârea pe pământ a cosmonauților NIKOLAEV și POPOVICI

Cu pulberea de aur și de argint a stelelor pe aripă, tu s-au întors aceluia care au intrat pe cer o noasă constelație a poemelor.

Căminele războiului — la propriu lipite pământului — din încercări să măsoare și să descrie aceste amănunțite zboruri, cu numele ale cosmonauților, ci ale genului omenesc. Orice velleitate de a „profeta”

Și atunci cobori — și tu — de pe caii tăi ce marș și regăsești încântarea candidă a copilului, în fața noului basm trăit aerea de țepi-frumozii care băi la poezie văzduhului, care trec vâștate întempestiv și le strălucim, care roșesc la mii de leghe „peste mări și sări”, peste toate cârmile și fărâșele pământului.

Acum, iată: din nou în mijlocul nostru (pe lângă milioanele de kilometri pe care i-au călătorit, ai simțământul că te despart de dinșiți câteva palme de loc și că ai luat parte la soarta lor pe cosmodrom nu numai cu inima, cu mână și cu ochi: mintii, ci și străngându-ți de-a-devădat mințile sistematice, înfrățindu-ți mult-turându-te).

Minuțile acumulate în aceste câteva zile și nopți călătoresc prin spațiul precizie cu care s-au izolat cei doi frați ai înălțimilor, la locul de sosire statornic, la câteva minute unul în urma celuilalt. Această riguroasă matematică, acest mecanism de rezonanță, această înfrumusețare spectaculoasă vădesc mai mult decât orice că pământul tenii său impozant, rezistența sa, că nici cel mai mărunț timpot de aventură nu se strecoară în această Mare Aventură a spiritului omenesc. N-au pogorât dăruți cerești din spațiile siderale, ci încă doi oameni sovietici, intracând virtutea generală

și ale clasei lor, eroism și stăruință, abnegație și sălășuire de sine, încredință și încredințare și curajul. Să menționăm că amos zbor dublu a sălășuit colorate și înalt și simțământul, spiritul de echipă.

Primul cuvânt pe care l-au spus, — și desigur simțământul tăcerii repetate, a fost acela, drag între toate cuvintele „stele”, — Torarise Nikolaev. Popovici... Torarise Hincosor, raportând. Bănuiesc că, mai emoționat, mai încredințat decât în timpul propriilor zboruri, Gagarin și Titov — ca și celești colectiv de savanți și tehnicieni care au pregătit și au condus complexa operațiune — au dormit mai puțin decât piloții înșiși în decursul acestor nopți și zile!

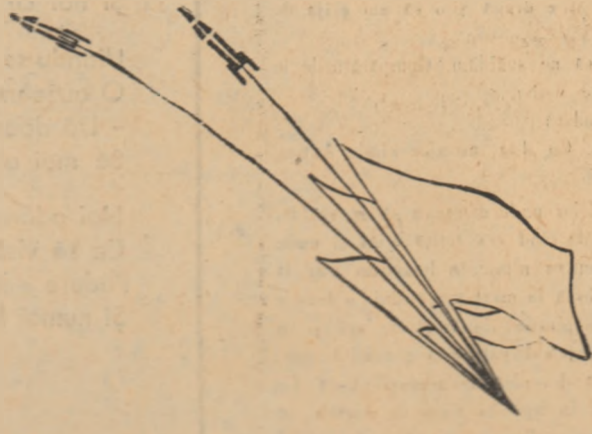
Oficialitățile americane recunosc — așa, cam înghețând în sec — că în acest domeniu rușii i-au întrecut. Lășindu-i, băi departe, în urmă, le-a rămas rușilor să se intracă pe ei înșiși, ceea ce și fac. Dar departe de a ne blaza de a ne învăța cu aceste uluitoare performanțe, admirația noastră crește de fiecare dată, în fiecare nouă taină de-

scriși, cu fiecare pas înainte făcut, către zburările interplanetare.

Dacă înțelegem în Vostok 3 scriam: „La miază”. Era un termen generic desemnând un vitor apropiat. Dar Vostok 4 nu lăsa zborul chiar a doua zi, desigur etica prospecțiilor cosmice se erigea. Ca mine, scriam noi azi, cu încredință strălucită de sărbătorească bucurie a unei izbâzi depline și desăvârșite, escadrate întregi vor porni la asaltul paselor al zburilor tot mai îndepărtate, vor zăbovi tot mai îndelung între cer și pământ, înscrisuri cu slove roșii numele altor eroi, zilele altor victorii în marea carte a noului ev.

Acesta este evul comunismului triumfător și al cuceririi cosmosului și de pe-acum simțământul îndreptății și vișmă cu ochii deschisi, la ceasul când, de pe bordul bătrânei noastre planete vom trimite alți zburători să vestească zărilor necuprins. Ne simțim bine. Ne îndeplinim programul de muncă. La bord, aparatul fericii funcționează excelent...

Marcel BRESLAȘU

NICHITA STĂNESCU

Melodioasa zeiță

Și iată acum, asemeni lui Paris suavul, în palmă îți măru albastru-al pământului

Dintre toate femeile tu o alegi într-adevăr pe cea mai frumoasă și mai magnetică.

Mărul albastru-al pământului Păcii i-l dăruiești, melodioasa zeiță căreia noi, adolescenții, îi scriem versuri de dragoste.

Păcii i-l dăruiești, melodioasa zeiță, pe al cărei umăr unduitor se-nîmplă unorii, seara, când soarele se smulge din lucruri, s-o zărești răzîmîndu-se timpla unui adolescent, meru îndrăgostit, meru visător.

ILIE CONSTANTIN

Doi

...Ei prin amiezi și-amurguri repetate întorc roțirea zărilor egală, și unghiurile cosmosului toate le cercetează, dirz și cu mîgăla.

Doi oameni trec pe căi de ecuații Cu gesturi ca de vis, prelunghi și grele,

Continuă umenitatea-n spații Doi comuniști înaintînd sub stele.

Constelația gemenilor

Au fost epoci geologice care au schimbat în milioane de ani fața pământului, scufundînd-o în mare ori ridicînd-o în pene, și pînă la urmă cu arși, ori acoperînd-o cu mîștii de gheață. Mîștine de ani, omul nu se ridicase încă pe propria lui verticală și ochii nu-i ogăziseră cerul de deasupra capului. Și au fost milenii cînd — rob — își pierdea privirea în pământ, înscărgurat, sfîșiat, indusmînat cu lumea și cu sine. E lungă noaptea a preistoriei, fulgerată de răzvrătiri cu prometeică lumină, care în cele din urmă i-au îngăduit să ridice fruntea spre stele pe pragul marelui Octombrie.

Căci muma cosmonauților a fost fără îndoială Revoluția, așa cum muma primilor oameni a fost bătrîna Gea. Nu erau născuți mesagerii în cosmos ai omenirii, pînă în înșiși poate erau copii, în timp ce buncii, cu arma ostașului roșu în mînă, doborau barierele terestre și ridicau cu palmele lor bătuțite, fără să știe, primele coloane ale punții spre stele.

Tar acum, desfășurata construcție a comunismului a lansat acești semeți scafandri ai viitorului în oceanul fără margini de dincolo de văzduh, unde măsurătorile se fac în ani-lumină. Cerul nu mai e nemărginită pustie de timp și de viață, cu stelele sculptate ca milioane de ochi ai singurătății. Ei începe să se întâlnească cu oamenii, cu soții înzînați al pământului, pînă la pînă pe țărîmuri nemărginirii, mai greu de

atins ca țărîmurile de baem. Un om, apoi altul au repetat aventura lui Icar, nu orbește, ci susținuți de bolțile calculelor care biruie gravitatea. Ei au dus mesajul rațiunii victorioase în necuprins. Și, în fine, alți doi pămînteni s-au ridicat în același timp deasupra văzduhului, aruncînd mai departe limitele necunoscutului. Porniți în lumina amiezii, ei au traversat cerul noaptea, înfrumusețîndu-l cu orbite noi, pe care lunea într-o constelație nouă răsărită în vreme, concurînd pe aceea, din eternitate, a Gemenilor.

Nu știu exact în ce oră din zi se vor fi născut ultimii doi cosmonauți. Dar ora care le-a unit destinele, apropiindu-le ca pe Castor și Pollux, va rămîne în viața lor, ca și în istoria gândirii umane, o oră a victoriei: biruința a savanților care au calculat zborul rachetelor, biruința traducerii calculelor în realitate și patos, încununarea avintului și încrederea zburătorilor Comunei.

Atenție: vorbește cerul cu pământul.

Atenție: vorbesc între ele cele două aște.

Nu prin vocile îngerilor purtători ai vreești mistice bunevestiri, ci prin cîmbele mesaje ale oamenilor, ale fraților noștri, ale nollor Gemeni care-au pornit la asaltul înălțimilor, la supunerea distanțelor, a nopții, a necunoscutului.

Veronica PORUMBACU

Ion Marin SADOV

CEZAR BALTAG

Zbor simultan

Plecăm din dimineața pământului. Ecouri învolburau tereștrii mei ani de pînă azi. Pași rari întipărisem pe clinuri și-n platouri și-n ape ogliandisem severul meu obraz.

Și-acum zburăm. Departe de riuri și de plante pluteam pe lângă stele fierbinți și totuși reci. O, te-așteptam! Și iată, din spații înapoțate în conul de lumină al văzului meu treci.

Și te zăresc prin ochiul de bord, înaintînd, prieten, sprijin dulce privirii, lîngă stele... Istoria planetei înconjurînd-o blind r.oi trecem: respirații paralele.

ION CRINGULEANU

Portative pe cer

Doi oameni, pe cer, înscriu meru portative Portativele-s roșii pe coală albastră în urma lor urcă marea cor al pământului Și ecoul trece dintr-o planetă în alta.

Oare pînă voi sfîrși eu cu poemul acesta Nu cumva va mai urca în soare o navă? Nu cumva măruntete mele rînduri Vor trebui să facă loc încă unui ecou?

O, poezilor cu floacă de poeme la tîmple Vă aud graba arderii pentru marea text: Trebuie cuvinte pentru muzica cerului Pe măsura portativelor cosmice.

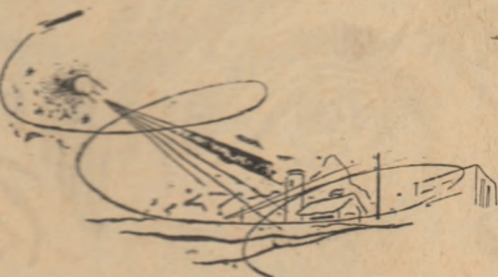
...Doi oameni, pe cer, înscriu meru portative...

CORNELIU ȘERBAN

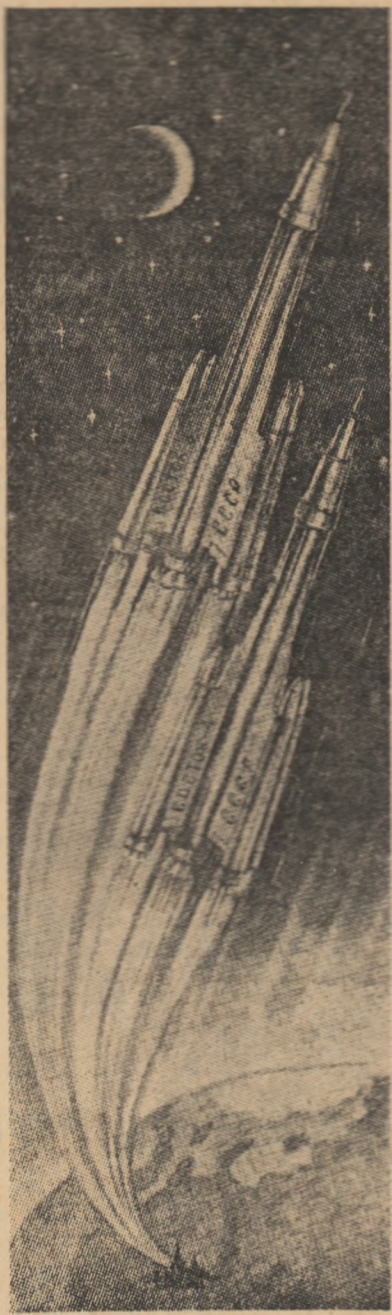
Din răsărit

O nouă-nl-cripare ne-a adus ecoul lung al anilor-lumină... Ce dor superb, fișnit mereu mai su Și cită fericire pe retină!

Lui Lenin slavă, mării sale țări, biruitoare-n timp și peste mituri Căci ea făcu să se înalte-n zări, din răsărit, atitea răsărituri.

Desen de LUCIAN POPA

IMPREUNA IN SPAȚIUL ASTRAL

De cînd au fost lansați în cosmos primii exploratori ai unor finituri ne-umbulate vreedată de om, am fost convins că există o afinitate între menirea lor și sarcinile noastre.

Am admirat eroismul cosmonauților, și, în același timp, m-a zguduit marea răspundere ce apasă pe umerii lor: singuri într-o cabină la zeci și sute de kilometri de partate de tubul nostru pămînt, purtați parcă doar pe undele atit de fragile ale unor transmisii de radio. Ci: de hotărîți și cit de convinsi trebuie să fie ei că și-au urmași nealbatră celor, că și-au îndeplinit misiunea.

Și totuși această hotărîre nu a modificat întru nimic singurătatea lor în imensul spațiu cosmic, acea conștiință trează, că în afară de ei nu există nici o vietate pe traiectoriile ce se pot închipi în jurul pământului.

În zborul celor doi cosmonauți care s-au întors pe pămînt sentimentul singurătății în cosmos a luat sfîrșit. Torarșii Nikolaev și Popovici, în rotirile lor în jurul pământului, au fost alături, nu numai prin legătura cu stațiunile terestre, dar și între ei. În inima lor a fost greaz de acum înainte gîndul prezenței celui-lalt tovarăș, care a contribuit la îndeplinirea aceleiași

înalte misiuni. Și acest sentiment multiplicat puterile.

Grandioasa operă săvîrșită de acești noi poezii și gînditori mosului Nikolaev și Popovici, a tar o trăsătură de vigoare și opti-mism simțit și ei, cum am simțit noi, că nu au fost singuri în spațiu astral și că în acest spațiu acum înainte, vor fi din ce în ce mai mulți tovarășii conduși de a gîndire și însușiții de aceleiași puri înalte.

SZEMLER Ferenc

Excelsior

Ziua de 11 august 1962 părea să fie ca toate celelalte, cu același miracol cosmic pe care îl reprezintă în fiecare dimineață răsăritul soarelui, cu aceleași mirade de constelații topite în lumina siderale a zilei de vară, cu aceeași fantastică muzică a sferelor pe care-o surprînd și-o înregistrează numai marile radiotelescoape, cu urechile lor de maximă finețe și sensibilitate. Și totuși, iată că atunci cînd, la amiaza ei, ornicele au arătat că e ora 11.30, ziua de 11 august 1962 a intrat în istoria umanității ca o zi de nouă și strălucită victorie a omului în lupta sa pentru pătrunderea în cosmos. La ora aceea, de pe unul din cosmodromurile sovietice, a luat startul o nouă navă cosmică, VOSTOK-3. După Iuri Gagarin și Gherman Titov, numele unui nou erou cosmonaut sovietic, acela al maiorului Andrian Nikolaev a purces să facă înconjurul lumii, cucerînd, cu fiecare secundă precutată în cosmos, simpația și elogiul pămîntenilor.

Dar, surpriza acestui nou start al unei noi nave cosmice sovietice, a fost surprîșă, după numai 24 de ore, de un al patrulea start, acela al navei cosmice sovietice VOSTOK-4, condusă de Pavel Romanovici Popovici. Nici nu s-a uscat cerneala edițiilor speciale ale ziarelor și iată că rotativele au trebuit să imprime vestea uluitoare în

gradul cel mai înalt, vestea lansării celei de-a patra nave cosmice care poartă la bordul ei un om sovietic. Repetarea startului în aceleași condiții optime și de o rară siguranță tehnică, a făcut ca Uniunea Sovietică să-și sporească înfinit și într-un mod cu totul prestigios, avansul pe care și pînă acum îl deținea în această competiție față de S.U.A. Încercăm cu toții sentimentul tonifiant de maximă mîndrie că această inițiativă o deține partea cea mai înaintată și mai nobilă a lumii, lumea socialistă, lumea care și-a propus ca țel fărîrea comunismului. E firesc să fie așa, nici nu putea fi altfel, decît ca lumina sticlei de rubin cu cele cinci colțuri ale sale, lumina sticlei roșii, să fie în fruntea zborului glorios al omului spre cosmos. E firesc să fie așa, nici nu putea fi altfel, decît ca pasărea din virful unghiului, aceea care intrună cea dintîi în înălțime, necunoscutul și tainele universului, să și la zborul de pe pământul glorios al Uniunii Sovietice.

Pe acest colț de hirtie vreau să consemnez, ca pe soclul unui monument de marmură, un fierbinte salut adresat celei mai înaintate științe, celor mai temerari cosmonauți, oamenilor sovietici Din toată inima le urez: Tot mai sus! Tot mai departe!

Petru VINTILĂ

CEI DOI COSMONAUTI ANDRIAN NIKOLAEV ȘI PAVEL POPOVICI, STIND DE VORBĂ.

Destin

Cum te cheamă? Traian, Si mai cum? Traian, Traian, Traian... Căbănuș se uita drept în ochii lui Ion Șuna...

spre mine. Uite colo au o mie de pruni plantate în astă primăvară. Și întinse brațul să-mi arate tinăra livadă, care avea să renască pământul secădit și sărătos...

Tovarășe prim, se poate? de ce n-ai pofcit înăuntru în gospodărie? Da cum de v-a prins ploaia pe dealuri? Ah! fost pe la al meu? Da potfiți înăuntru. Tocmai avem urdă dulce...

să ne desfacă contractul. Dumnezeuastră ce credeți, au dreptul? Șuna, luă cuflul, desprinsă o așchie de caș și-o întrebă așa ca-n glumă?

Ne limpezim, ne limpezim ca vinul! Să-și verse toamna strugurii-n butoaie. Pe creasta dealurilor cadă cerul...

Gînduri la bord

Ascult cum se-implinesc în mine Nebănuite cercuri marine, cum mă absorb, cum se-ntretaie, ca o cîntare, ca o vâpaie...

Un exemplu concret...

— Te muți la noi, — te plătim bine. Îi spune președintele întinzându-i ciorchinele, din care ciugulim cu toții, pe rând.

— Da, dar concret... — Da, da, murmură concentrat președintele, trebuie să mă gîndesc bine...

ni forfotesc prin curtea sediului. Tractorule pleacă la moară, cu remorcile încărcate de saci. În birou mai apar și alții...

Lucreția duce șareta albastră a gospodăriei numai la trap. E o apă volnică, murgă, netovoașă. Pe unde ne oprim, președintele o praponește grujă...

— Te muți la noi, — te plătim bine. Îi spune președintele întinzându-i ciorchinele, din care ciugulim cu toții, pe rând. — De unde l-ai luat? întrebă fîntinarul zvrîlind în gură o boabă...

— Da, dar concret... — Da, da, murmură concentrat președintele, trebuie să mă gîndesc bine, o să vorbim și cu brigadierul Badea Ilie...

— Bine bine, îi intrerupe brigadierul, dar tovarășul vrea un exemplu așa concret, cu oameni. Să pe mai glăsim...

G. IVANCENCO In via

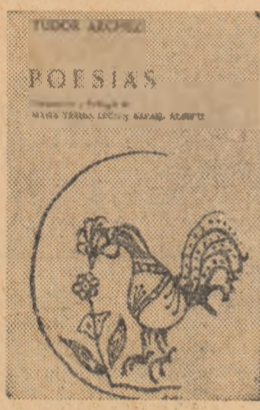
Întoarcerea

Din univers te-ai întors, dintre aștri tăcuți, pe creștelul tău cade soarele încendiindu-l.

Odă

Trebuia cineva să cioplească din nou chipul bărbatului, trebuia cineva să slăvească-n eter iubirea femeii...

ARGHEZI peste hotare

Puternica personalitate poetică a lui Arghezi a depășit de mult granițele țării...

Poezia argheziană, purtătoare unui cald și nobil ideal de umanitate...

O contribuție însemnată pentru cunoașterea poeziei lui Tudor Arghezi a avut-o prezența unora dintre cele mai reprezentative poeme ale sale...

Alți talmăciitori cit și presa literară au relevat geniul poetic al lui Arghezi...

„Astăzi, creația lui Tudor Arghezi aparține în întregime patriei sale revoluționare...

„Aștăzi, creația lui Tudor Arghezi aparține în întregime patriei sale revoluționare...

Cu ocazia recentei vizite făcute în Grecia, acad. Mihail Banuic și artistul popular Radu Baligan au avut înfățișări cu scriitorii și oameni de teatru din Atena...

TEATRUL ROMINESC UN TEATRU VIU

Aproape că nu trece trimestru fără să nu ni se dea prilejul să ne intristăm de sărăcia raporturilor care există între teatrul italian și cel străin...

Firește însă, dacă ne gândim că tot secolul 19 și chiar și în primul început al secolului 20 noțiunea de „teatru străin” era aproape simțitor cu cea de „teatru francez”...

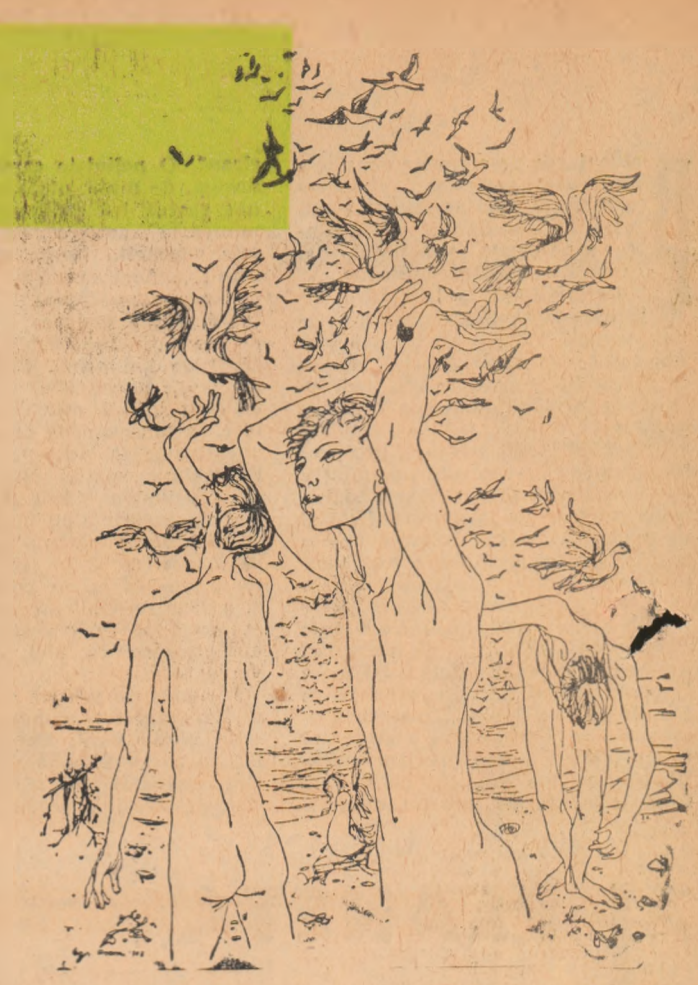
Teatrul românesc, dimpotrivă, își continuă drumul, alimentat neîncetat de contribuții noi și de la iberul mereu noi talente...

Un exemplu. Din România ne parvine ecoul succesului comediei lui Al. Mirodan „Celebrul 702” pe care l-a repurtat Teatrul de Comedie, condus de Radu Beligan...

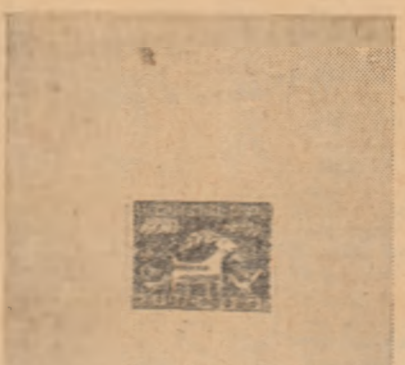
Al. Mirodan, deși e un autor tânăr, totuși e și novice în teatru. S-a afirmat în urmă cu 6 ani cu o piesă intitulată „Ziaristi” și a mai scris trei piese de proporții mai mici...

Piesa „Celebrul 702” se inspiră din faimosul caz Chessman, Motiul îi servește autorului drept punct de plecare pentru o satiră atroce la adresa modului de viață american...

„Porumbel zboară de pe umerii goi ai bălăzar” Ilustrație de LIGIA MACOVEI, la poezia lui SALVATORE QUASIMODO: „Căi de lună și de vulcani”, prezentată la expoziția personală de la ROMA, MAI 1982

Puternica revărsare a cîntecului liric, frumusețea plină de farmec, melodiicitatea sint poate trăsăturile cele mai caracteristice ale poeziei populare rominești...

Balada populară rominească

o cercetare sumară că specificul baladelor, îl constituie bogatul lor suvoi liric, care străbate chiar și în lucrările epico-dramatice...

nul caracteristic național etnic și formează valoarea poetică specifică a poeziei populare rominești.

Publicind această valoroasă poezie populară într-o nouă culegere și în traduceri noi, continuăm o veche și bună tradiție și ne achităm în același timp o veche datorie...

Cititorul din cea de a doua jumătate a secolului trecut s-a putut orienta în problema poeziei populare rominești, răsfoind „Analele Societății Kisfaludy...”

despre frumusețea poeziei populare rominești, pe lângă mica culegere de balade ale lui Kadar Imre...

„Culegere, subliniază ziarul „Combat”, prezintă poezia rominească, de la începuturile sale până în zilele noastre...”

„Cartea evocă pe marele poet eminescu care a intrat în istoria literară prin limba și stilul său poetic înzestrate de năzuințele populare...”

„Culegere, subliniază ziarul „Combat”, prezintă poezia rominească, de la începuturile sale până în zilele noastre...”

„Culegere, subliniază ziarul „Combat”, prezintă poezia rominească, de la începuturile sale până în zilele noastre...”

„Culegere, subliniază ziarul „Combat”, prezintă poezia rominească, de la începuturile sale până în zilele noastre...”

„Culegere, subliniază ziarul „Combat”, prezintă poezia rominească, de la începuturile sale până în zilele noastre...”

„Culegere, subliniază ziarul „Combat”, prezintă poezia rominească, de la începuturile sale până în zilele noastre...”

„Culegere, subliniază ziarul „Combat”, prezintă poezia rominească, de la începuturile sale până în zilele noastre...”

„Culegere, subliniază ziarul „Combat”, prezintă poezia rominească, de la începuturile sale până în zilele noastre...”

„Culegere, subliniază ziarul „Combat”, prezintă poezia rominească, de la începuturile sale până în zilele noastre...”

poate de complexă atît asupra istoriei poeziei populare rominești, cît și asupra genurilor sale...

„Europa literară” numărul 15-16 publică cinci poezii de Tiberiu Uta din ciclul „Căi de lună și de vulcani”...

„Europa literară” numărul 15-16 publică cinci poezii de Tiberiu Uta din ciclul „Căi de lună și de vulcani”...

„Europa literară” numărul 15-16 publică cinci poezii de Tiberiu Uta din ciclul „Căi de lună și de vulcani”...

„Europa literară” numărul 15-16 publică cinci poezii de Tiberiu Uta din ciclul „Căi de lună și de vulcani”...

„Europa literară” numărul 15-16 publică cinci poezii de Tiberiu Uta din ciclul „Căi de lună și de vulcani”...

„Europa literară” numărul 15-16 publică cinci poezii de Tiberiu Uta din ciclul „Căi de lună și de vulcani”...

„Europa literară” numărul 15-16 publică cinci poezii de Tiberiu Uta din ciclul „Căi de lună și de vulcani”...

„Europa literară” numărul 15-16 publică cinci poezii de Tiberiu Uta din ciclul „Căi de lună și de vulcani”...

„Europa literară” numărul 15-16 publică cinci poezii de Tiberiu Uta din ciclul „Căi de lună și de vulcani”...

„Europa literară” numărul 15-16 publică cinci poezii de Tiberiu Uta din ciclul „Căi de lună și de vulcani”...

Cărți rominești apărute peste hotare: Litiv Rebreanu: „Răscăla”, Cezar Petrescu: „Apostol”, Zaharia Stancu: „Florile pămîntului”, Eugen Barbu: „Soseaua Nordului”, Al. I. Ștefănescu: „Să nu fugi singur prin ploaie”, Horia Lovinescu: „Hațunul de la răscruce”, antologia „Păcătii rominești”.